

ת"פ 23957/07/20 - מדינת ישראל נגד אמין אלייב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כב' ס. הנשיאה, השופט אליהו ביתן

ת.פ. 23957-07-20

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד רחלי אטיאס
נגד
אמין אלייב
הנאשמים
ע"י ב"כ עו"ד צחי רז

גזר דין

כללי

1. הנאשם הודה בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו במסגרת הסדר דיוני, שאלה הם עיקריהן -
בתאריך 03.07.20 בשעה 16:52, הנאשם נהג ברכב בעיר ערד, ללא רישיון נהיגה תקף - לאחר שרישיונו פקע ביום 18.01.16, וללא פוליסת ביטוח תקפה. בהתקרבו לצומת ובו מעבר חצייה להולכי רגל, מר בוריס שינין ז"ל (להלן: "המנוח") - יליד 1938 - חצה את מעבר החצייה כשהוא רכוב על אופניו. הנאשם פגע עם חזית רכבו באופניים והמנוח נחבט בעוצמה בשמשה הקדמית של הרכב ולאחר מכן נהדף עם אופניו קדימה והוטל על הכביש, כשהוא סובל מחבלות קשות בראשו וברגליו. מעוצמת הפגיעה, השמשה הקדמית של רכב הנאשם נופצה, וחזית הרכב ניזוקה.
לאחר התאונה, הנאשם לא עצר במקום התאונה ולא הזעיק עזרה כלשהי, והמשיך בנסיעה רצופה לבית העלמין בעיר שם החביא את רכבו. כוחות ההצלה שהגיעו למקום התאונה קבעו את מותו של המנוח.
2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כאמור, הוא הורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א' (ג) בפקודת התעבורה (נוסח חדש) התשכ"א- 1961 (להלן: "פקודת התעבורה"); נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, לפי סעיף 10א' (א) בפקודת התעבורה; ונהיגת רכב ללא פוליסת ביטוח תקפה, לפי סעיף 2א' (ו-ב') בפקודת ביטוח רב מנועי, התש"ל-1970.

תסקירי שירות המבחן

3. שירות המבחן ערך מספר תסקירים על הנאשם, בהם צוינו בין היתר הדברים הבאים -
עמוד 1

הנאשם בן 34. רווק, ואב לילד בן 3. שירת בצבא. אינו משתמש בסמים או אלכוהול. מודה בעבירות ולוקח אחריות על מעשיו. תיאר כי לאחר האירוע חש בהלה ורעידות בגופו, ובשל מצוקתו המשיך בנסיעה והתרחק מהמקום, ללא חשיבה ביקורתית על מעשיו. ובדיעבד נזכר שהבחין בעוברי אורח המגישים עזרה למנוח. תיאר שנסע לבית העלמין ומשם לבית הוריו ושיתף חלק מבני משפחתו, ובסמוך לכך הגיעה המשטרה. סיפר שהוא מתמודד עם תחושות אשמה למרות שאינו אחראי לקרות התאונה. מאז האירוע הוא סובל מקשיי שינה, פחד מנסיעה ברכב, מחשבות על המנוח ומשפחתו, וסימנים גופניים המתבטאים בהתקרחות וחריקת שיניים. שירות המבחן התרשם שהנאשם מתמודד עם סימנים פוסט טראומטיים, רגשיים וגופניים. שמעורבותו באירוע מהווה אירוע חריג וטראומתי. ושהסיכון להישנות עבירות נמוך. והמליץ על שילוב הנאשם בטיפול משמעותי שיעזור לו להשתקם ולתפקד באופן נורמטיבי. בתסקיר משלים צוין שהנאשם הופנה לקבוצה טיפולית בשירות המבחן והשתלב בטיפול פסיכולוגי במרפאה לבריאות הנפש. ולאחרונה סבל משיתוק בפניו. הנאשם שיתף שהוא מתקשה לפנות לטיפול רגשי משום שחש שאינו ראוי לטפל בעצמו על רקע האשמה שהוא חש. ומהתרשמות ראשונית של הפסיכולוג עולה שהנאשם סובל מתסמינים פוסט טראומטיים. בתסקיר סופי דווח שהנאשם השתלב בקבוצה ייעודית בתחום גרימת מוות ברשלנות הכוללת 6 מפגשים, והשתתף ב-3 מתוך 4 מפגשים. דווח שהנאשם משתף פעולה. וורבלי. נרתם לטיפול ונתרם ממנו. צוין שהוא הפסיק את הפגישות עם הפסיכולוג משום שחש בהצפה רגשית שהביאה להתקפי חרדה ועוררות יתר, וצוין שעל רקע מצבו המשפטי הוא חווה מחשבות אובדניות. חושש שכניסתו למאסר תוביל לנתק מבנו. והוא הופנה לטיפול פרטני ייעודי בתחום החרדה. צוין שלא נפתחו נגד הנאשם תיקים חדשים. והוא מגלה אמפתיה. לוקח אחריות על מעשיו. ומביע רצון להמשיך טיפול. צוין שהוא מצוי במצב רגשי מורכב. שהסיכון להישנות עבירות נמוך. וכי מצבו הכללי וההליך המשפטי מהווים עבורו גורם הרתעתי משמעותי. שירות המבחן חיווה דעתו כי שליחת הנאשם למאסר והפסקת ההליך הטיפולי שלו יובילו להרעה משמעותית במצבו הרגשי והנפשי ולרגרסיה בתפקודו. והמליץ להטיל עליו מאסר לריצוי בעבודות שירות. ובמידה ויוחלט להטיל עליו מאסר בפועל ממש, הומלץ לדחות את תחילתו לצורך מיון מוקדם.

טענות הצדדים

4. ב"כ המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר בפועל ובין 6 ל- 10 שנות פסילת רישיון נהיגה. ציינה, כי פקודת התעבורה תוקנה והעונש המירבי הקבוע לעבירת ההפקרה בחלופה בה הורשע הנאשם הוא 14 שנות מאסר. עמדה על חומרת מעשי הנאשם בנסיבותיהם, על הערכים החברתיים שנפגעו ועל הצורך בהרתעת הרבים. הפנתה לפסיקה. עתרה להטיל על הנאשם שלוש שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, פיצוי למשפחת המנוח, קנס משמעותי, פסילה ממושכת מלהחזיק רישיון נהיגה ברף העליון של המתחם שהוצע ופסילה על תנאי.
5. נכדתו של המנוח העידה בבית המשפט וסיפרה על המנוח, על אופיו, ועל העזרה הרבה שעזר לה ולסבתה.

6. ב"כ הנאשם ציין כי מתוך סרטון מצלמת הרחוב שתיעדה את התאונה ניתן לראות שאמבולנס הוזמן כשתי דקות לאחר התאונה, כך שטענת המאשימה לפיה אם הנאשם היה מזעיק עזרה האירוע יכול היה להסתיים אחרת, אינה מדויקת. הדגיש שהנאשם לא אשם בקרות התאונה. ושלא ניתן לקבוע כי עזיבתו את המקום נבעה רק מרצונו להימלט מרשויות החוק, שכן הוא הודה מיד בפני השוטרים ולקח אחריות מלאה על מעשיו. עוד הדגיש, כי הנאשם אינו פסול לנהיגה, אלא נהג ללא רישיון נהיגה בתוקף. הפנה לתסקירי שירות המבחן. לנסיבותיו של הנאשם. ולהתרשמות שירות המבחן ממנו. טען שהנאשם השתתף בטיפול קבוצתי. הסיכון להישנות ביצוע עבירות נמוך. ושירות המבחן המליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות וצו מבחן. הגיש פסיקה וטען כי העונשים במקרים דומים נעים בין 9 ל- 10 חודשי מאסר. וביקש להיעתר להמלצת שירות המבחן.

7. הנאשם ביקש סליחה ממשפחת המנוח, ואמר שהאחריות בסופו של דבר היא שלו והוא חש אותה.

דין והכרעה

8. הערכים החברתיים העיקריים המוגנים בעבירת הפקרה אחרי פגיעה הינם, קדושת החיים ושמירת הגוף של נפגעי תאונות הדרכים. ולצדם, הערכים החברתיים של קיום חקירה משטרתית ממצה לבירור נסיבות התאונה והגורמים לה והבאת האחראים לדין, והפנמת ערכים של עזרה הדדית וסולידריות חברתית.

"מטרתה המרכזית של הנורמה הקבועה בסעיף 64א' לפקודת התעבורה היא להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה על-ידי נהג שהיה מעורב בתאונה ונמצא במקום, ולהגן בכך על חייו ועל שלומו הגופני של הנפגע. בד בבד, היא נועדה גם למנוע מנהג מלחמוק מאחריות לתאונה, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה ... הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה". - ע"פ 5000/08 דוד סומך נ' מדינת ישראל (22.03.2009)

בנסיבות עניינינו, שיפורטו בהמשך, מידת הפגיעה של מעשי הנאשם בערכים החברתיים האמורים הינה משמעותית.

9. סעיף 64א' בפקודת התעבורה קובע שלוש חלופות, מדורגות בחומרתן, המתייחסות למצבים שונים של הפקרה לאחר פגיעה ולוקחות בחשבון את היסוד הנפשי הכרוך במעשה ואת חומרת הפגיעה

שנגרמה לאדם בתאונה. החלופה בה הורשע הנאשם, הקבועה בסעיף קטן ג', היא החמורה מבין השלוש והעונש הקבוע לצדה הוא 14 שנות מאסר.

10. מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת הפקרה אחרי פגיעה, מדגישה את ערך קדושת החיים ואת הצורך בהרתעה מפני ביצוע העבירה, והקו הכללי שלה הוא של רצינות וחומרה.

בת"פ 61890-02-19 (ב"ש) **מדינת ישראל נ' איסמעיל אלגלאוי** (09.05.2021) הנאשם נהג ברכב ופגע ברוכב אופניים ומעוצמת הפגיעה רוכב האופניים הוטח על חזית הרכב, פגע בשמשה הקדמית ובחלון גג הרכב, ונפל לשול הימני של הכביש, וכתוצאה מכך הוא נהרג במקום. הנאשם לא עצר את רכבו, נמלט בנסיעה לבית הוריו והחביא את הרכב בדיר כבשים. בעקבות פעולות שבוצעו לאיתורו, הוא הסגיר את עצמו למשטרה למחרת היום. הנאשם היה נעדר עבר פלילי אך בעל הרשעות רבות בתחום התעבורה. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם בנסיבות נע בין 12 ל- 36 חודשי מאסר בפועל ובין 36 ל- 72 חודשי פסילה. והטיל על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל, 4 שנות פסילה, ועונשים נלווים.

בע"פ 1562-17 **מדינת ישראל נ' עוביידה חטאב** (27.03.2019) המערער נהג ברכב ופגע בהולך רגל שחצה את הכביש. כתוצאה מהפגיעה הולך הרגל הוטח על השמשה הקדמית של הרכב והושלך על הכביש, כשהוא עודנו בחיים. מעוצמת הפגיעה נגרם נזק לרכב. המערער לא עצר את רכבו לאחר התאונה, עזב את המקום והמשיך בנסיעה בלא שהזעיק עזרה. הולך הרגל, שנותר שרוע על הכביש, נפגע על ידי כלי רכב נוספים שעברו במקום וכתוצאה מהפגיעות נגרם מותו. בית המשפט הרשיע אותו בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח. קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 15 ל- 36 חודשי מאסר בפועל ובין 5 ל- 10 שנות פסילה, ומצא לחרוג מהמתחם שקבע, משיקולי שיקום, והטיל על המערער, בין היתר, 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, צו מבחן ו- 7 שנות פסילת רישיון נהיגה.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה, והעמיד את עונשו של המערער על 15 חודשי מאסר בפועל, תוך סקירת פסיקה ואמירת הדברים הבאים -

"בבדיקת פסיקה רלוונטית, זו המתייחסת להפקרה לאחר תאונה שנגרמה שלא באשמת הנהג הפוגע ושבועטייה נגרם מותו של אדם, נמצא כי על דרך הכלל יקבע מתחם עונש חמור יותר מזה שנקבע בגין תאונה דומה והפקרה שכתוצאה ממנה נפגע אדם באופן קשה. כך בע"פ 1902/14 מדינת ישראל נ' נתנוב [פורסם בנבו] (1.7.2014) - בגין הפקרה לאחר תאונה שבה נפגע אדם באופן קשה, שלא באשמת הנהג הפוגע, נקבע מתחם עונש בין 12 ל- 48 חודשים ונגזר עונש של 20 חודשי מאסר בפועל; בע"פ 3754/14 גורזמנו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.11.2014) נקבע מתחם עונש שבין 12 עד 40 חודשים ונגזר עונש של 14 חודשי מאסר בנסיבות דומות. בע"פ 3304/14 פראן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] ((21.10.2014) להלן: ענין פראן) בגין הפקרה לאחר תאונה שבה נפגעו שני אנשים נקבע (בדעת רוב) מתחם שנע בין 10 ל- 30 חודשי מאסר, בעוד שדעת המיעוט סברה שהמתחם צריך לנוע בין 10 ל- 40 חודשים, ונגזר עונש של 14 חודשים. ואילו בע"פ 6864/14 ענאש נ' מדינת ישראל

[פורסם בנבו] (8.3.2015) בגין הפקרה לאחר תאונה שנגרמה שלא באשמת הנהג הפוגע, בה נגרם מותו של אדם, הועמד מתחם העונש (בדעת הרוב) בין 24 ל- 48 חודשי מאסר ונגזר עונש של 28 חודשי מאסר.

ראה גם ע"פ 7936/13 לוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (16.12.214) (להלן: ענין לוי) שניתן טרם תיקון 101, בו נקבע מתחם בין 24 ל- 54 חודשי מאסר והעונש שנגזר הועמד על 26 חודשי מאסר בגין הפקרה לאחר תאונה בה נהרגו שני אנשים...

לאור העובדה שההפקרה בענייננו גרמה להחמרת הפגיעה במנוח, ולאור התוצאה שנגרמה - מותו של המנוח, נכון היה כי בית המשפט קמא יקבע מתחם עונש גבוה יותר כמתחייב ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות. אך גם בהינתן המתחם שקבע בית המשפט קמא, יכולה היתה ההקלה לבוא לידי ביטוי במיקום המערער בתחתית המתחם ולא היה מקום לחרוג מגדרי המתחם בהעדר נימוקים טובים לכך, כפי שנעשה. דומה כי האמירה כי מדובר בצעיר נורמטיבי ששליחתו למאסר על השפעותיו השליליות "לא תשרת את האינטרס השיקומי כי אם ההיפך", נכונה ללא מעט נאשמים המסתבכים בעבירה דומה ואין בה ייחוד כלשהו. למיותר להזכיר, כי תיקון החקיקה (תיקון 101) שהחמיר בענישת מקרי הפקרה והעמיד את העונש על 14 שנות מאסר, בנסיבות דומות לענייננו, בא להטמיע מסר הרתעתי ולשרש תופעה מכוערת של פגיעה והפקרת הנפגע, ולשים דגש מיוחד על ערך קדושת חיי אדם ושלמות גופו. סטיה ממדיניות ענישה ראויה מבלי שנתקיימו נסיבות חריגות המצדיקות זאת מחטיאה את כוונת המחוקק.

בע"פ 748/15 דוד מגור נ' מדינת ישראל (04.05.2015), המערער נהג במונית בהיותו פסול לנהיגה ופגע בהולכת רגל כבת 85 שחצתה את הכביש בזמן שהרמזור בכיוון חצייתה היה אדום. הולכת הרגל הופלה על מכסה המנוע, פגעה בשמשת חזית הרכב וניפצה אותה. היא הוסעה על גבי מכסה המנוע מספר מטרים ונפלה לכביש. נגרמו לה פגיעות קשות והיא נותרה לשכב על הכביש כשהיא מדממת מהראש. המערער לא עצר את המונית לאחר התאונה, המשיך בנסיעה ועזב את המקום מבלי להזעיק עזרה. הנפגעת פונתה מהמקום באמצעות אמבולנס שהוזמן על ידי עובר אורח. המערער חזר למקום התאונה כעבור כ-40 דקות ומשוכח שאין איש במקום, הסגיר את עצמו למשטרה. בית המשפט המחוזי גזר עליו 13 חודשי מאסר בפועל ופסילת רישיון נהיגה למשך 7 שנים.

בית המשפט העליון דחה את ערעורו על חומרת העונש.

בע"פ 3754/14 חיים גורמזנו נ' מדינת ישראל (11.11.2014) המערער נהג ברכב בשעת ערב ופגע בהולך רגל שחצה את הכביש. כתוצאה מהפגיעה, הולך הרגל הושלך אל השמשה הקדמית של הרכב, ניפץ אותה ואחר כך הוטח אל מכסה המנוע ונפל אל מתחת לגלגלי הרכב. מיד לאחר התאונה המערער עצר את רכבו, הבחין בהולך הרגל השרוע פצוע על הכביש ולמרות זאת, נסע לאחור, עקף את הולך הרגל ונמלט מהמקום בנסיעה מבלי להזעיק עזרה. להולך הרגל נגרמה פגיעת ראש קשה, בעטיה הוא שולב במסגרת טיפול סיעודי. בחוות דעת פסיכיאטרית על המערער צוין, כי טרם התאונה הוא סבל במשך שנים מתסמיני חרדה משמעותיים, ושתגובתו לתאונה הושפעה במידה רבה ממצבו הנפשי. וצוין, כי עונש מאסר בפועל יגביר את

הסכנה להחמרת התחלואה הנפשית של המערער. בית המשפט המחוזי ציין כי חרף המלצת שירות המבחן וחווות הדעת הפסיכיאטרית, אין מנוס מהטלת מאסר ממשי על המערער, קבע כי מתחם העונש ההולם את המעשה הינו בין 18 חודשי מאסר בפועל ל-5 שנות מאסר בפועל, וגזר על המערער 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי ופסילת רישיון נהיגה למשך 7 שנים.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המערער. העמיד את מתחם העונש ההולם על טווח שבין 12 ל-40 חודשי מאסר והטיל על המערער 14 חודשי מאסר בפועל.

11. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות -

הנאשם איננו אחראי לקרות התאונה ולמותו של המנוח.

הנאשם פגע עם רכבו באדם כבן 82 אשר חצה כביש במעבר חצייה ברכיבה על אופניים. מעוצמת הפגיעה, רוכב האופניים נחבט בעוצמה בשמשה הקדמית של הרכב, נהדף קדימה עם אופניו והוטל על הכביש, כשהוא סובל מחבלות קשות בראשו וברגליו. השמשה הקדמית של הרכב נופצה וחזית הרכב ניזוקה. התאונה התרחשה בשעת אחר הצהריים באחד מימי חודש יולי, באור יום מלא ובטבורה של עיר. ובנסיבות המתוארות הנאשם היה מודע לכך שהוא פגע ברכבו באדם ושאותו אדם נפגע בצורה רצינית המחייבת הגשת עזרה רפואית מידית.

הנאשם לא עצר את רכבו לאחר התאונה ולא הזעיק עזרה למנוח, אלא המשיך בנהיגה רצופה וברח מהמקום בהותירו את המנוח מתבוסס בדמו, נסע אל בית העלמין העירוני בערד והחביא שם את רכבו ואחר כך נסע לבית הוריו בערד ובהמשך נעצר על ידי המשטרה.

הנאשם כמובן לא תכנן מראש להיות מעורב בתאונה ולהפקיר את מי שיפגע בה, אך אין גם לומר שעבירת ההפקרה לאחר פגיעה שהוא עבר היתה "רגעית" או "ספונטאנית". בנסיבות מסוימות, אי עצירה של נהג רכב המעורב בתאונה **מיד** לאחר התאונה, יכולה להיות מוסברת בסערת הרגשות הכרוכה באופן טבעי במצב מטלטל שכזה. אולם האופן בו הנאשם התנהג לאחר התאונה ובמיוחד החבאת הרכב בבית העלמין והימנעות ממסירת הודעה למשטרה על מעורבותו בתאונה, תומכים בכך שהתנהגות הנאשם לא היתה רק תוצאה של לחץ ובהלה, אלא רצון להתחמק מאחריות ומתשלום המחיר הנלווה לכך.

התאונה התרחשה בלב העיר ובשעת יום ומיד אחריה הוזעק למקום אמבולנס - טענת ב"כ הנאשם שהאמבולנס הגיע למקום דקות ספורות לאחר התאונה לא הוכחה על ידי התביעה. אנשי ההצלה שהגיעו, קבעו את מותו של המנוח במקום. נתונים אלה מלמדים שגם אם הנאשם היה עוצר במקום ומזעיק עזרה מיד, כנראה שלא ניתן היה להציל את המנוח. כך שעזיבת הנאשם את מקום התאונה לא החמירה את מצבו

של המנוח.

בסופו של דבר הנאשם נעצר על ידי שוטרים ביום התאונה והודה במעורבותו בתאונה, כך

שהתנהגות הנאשם לא פגעה באפשרות לחקור את נסיבות התאונה תוך קביעת זהות הנהג

שפגע במנוח.

אולם, דברים אלה הינם בבחינת חכמה שלאחר מעשה. בזמן אמת, הנאשם לא יכל לדעת שאחרים שאינם קשורים לתאונה יזעיקו עזרה ולא יכל לדעת שלא ניתן היה להציל את המנוח. ואילו השוטרים לא היו מגיעים אליו בכוחות עצמם, יתכן שחקירת התאונה היתה נפגעת.

הנאשם ביצע את העבירה בעצמו, לבדו, ללא מעורבים אחרים. כך שהוא האחראי הבלעדי

לה.

נראה שהנאשם נהג כפי שנהג על מנת להתחמק מהתוצאות העלולות לנבוע מכך שהוא הנהג שפגע במנוח.

העובדה שהנאשם נהג ברכב מבלי שיש בידו רישיון נהיגה ופוליסת ביטוח בתוקף, מוסיפה למעשיו מימד של חומרה.

12. החומרה הנעוצה בהפקרת אדם על ידי מי שפגע בו בתאונת דרכים, עומדת בפני עצמה והיא איננה מתעמעמת מכך שלאחר מעשה הסתבר שגם אם הנהג היה עוצר ומזעיק עזרה לא היה בכך כדי להועיל לנפגע. בנסיבות בהן ההפקרה החמירה את מצבו של הנפגע, מידת הפגיעה באינטרס המוגן עולה והדבר פועל לחובת הנהג ומתבטא במתחם העונש ההולם למעשה העבירה בנסיבותיו.

13. כל בר דעת מבין את המשמעות הכרוכות בפגיעת רכב נוסע באדם ומודע לחשיבות העשויה להיות לכל רגע בהגעה לנפגע, למניעת פגיעה נוספת בו ולהגשת עזרה רפואית דחופה. מטבע הדברים, ככל שהתאונה רצינית יותר, המודעות של הנהג המעורב בה לכך שנגרמה לאדם פגיעה משמעותית גדולה יותר, ובנגזר מכך הפסול הטבוע בהפקרת הנפגע חמור יותר.

14. במקרה זה, כאמור, כתוצאה מהתאונה, המנוח נחבט בעוצמה בשמשה הקדמית של רכב הנאשם וניפץ אותה, נהדף עם אופניו מהרכב והוטל על הכביש. המראה הזה, שהתרחש מול עיניו של הנאשם, לא הותיר ספק בכך שהמדובר בתאונה רצינית מאוד, על כל המשתמע מכך מבחינת הנפגע. וחייב, חוקית ומוסרית, עצירה מיידית והזעקת עזרה רפואית לנפגע.

בנוסף, בנסיבות הזמן והמקום, יכלו להגיע אחרי הנאשם כלי רכב אחרים ולסכן את נפגע התאונה בפגיעה

נוספת, כפי שקורה לא אחת.

הפקרת המנוח תוך המשך נסיעה רצופה, הינה כשל חמור של הנאשם.

15. לצורך ההמחשה ודיוק עומק הפסול שבהפקרת נפגע תאונת דרכים, ניתן לחשוב על סיטואציה בה אדם מבוגר הולך לאטו על מדרכת רחוב ואז אדם צעיר שעושה ריצה במקום נתקל בו ומפילו ארצה בעוצמה והוא מוטח על המדרכה ומדמם, והצעיר ממשיך בריצתו במלוא המרץ כאילו לא קרה דבר. כל מי שרואה את תמונת הצעיר ממשיך בריצתו, מתקומם אל מול ההתנהגות הפראית והבזויה שלו, חסרת ההתחשבות והאנושיות. וחש את עומק הפסול שבהתנהגות. כשמדובר בפגיעת רכב נוסע באדם, "יחסי הכוחות" בין הרכב לאדם ופוטנציאל הפגיעה הנגזר מכך, מעצימים עשרות מונים את הפסול שבהפקרת הנפגע לנפשו.

16. סעיף 40 בפקודת התעבורה קובע פסילת רישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת מ- 3 שנים, בהרשעה בסעיף 64 א' בפקודה, שרק בנסיבות מיוחדות ניתן לחרוג ממנה.

17. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשי העבירות בנסיבותיהן ומידת אשמו של הנאשם ובין העונש שיוטל עליו; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות; אני קובע כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירות כאן הוא בין 12 ל- 36 חודשי מאסר בפועל ובין 3 ל- 6 שנות פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה.

18. המאשימה הפנתה בטיעוניה לעונש למספר פסקי דין וביקשה ללמוד מהם על העונש הראוי לנאשם. עיון בפסקי הדין מלמד כי נסיבות אותם המקרים שונות וחמורות מענייננו וממילא העונשים שהוטלו שם אינם מתאימים לכאן.

כך, בע"פ 1964/20 **מאנאמטו יצחק אספה נ' מדינת ישראל** (25.02.2020) דובר בפגיעה בשני נערים שרכבו על אופניים חשמליים, אחד מהם נהרג והשני נפצע. ובמי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, גם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט; בע"פ 2496/15 **אדם אל סיייד נ' מדינת ישראל** (21.09.2015) דובר במערער שפגע ברכבו באדם וכתוצאה מכך הנפגע הוטח בשמשת הרכב ונהדף לתעלה לצד הכביש ומת. המערער ידע שפגע במנוח ואף ראה את גופתו מוטלת בתעלה והוא ברח מהמקום מבלי להודיע על התאונה ולהזעיק עזרה. ורק לאחר מספר שעות בני משפחת המנוח גילו את גופתו מוטלת בתעלה. ולמחרת, המערער תיקן את רכבו כדי להסתיר את הפגיעות שנגרמו לו במהלך התאונה. והוא הורשע, מעבר לעבירת ההפקרה, גם בעבירת שיבוש הליכי משפט; בע"פ 6864-14 **לואי ענאש נ' מדינת ישראל** (08.03.2015) המערער פגע ברכבו בהולך רגל, תוך כדי ניסיון עקיפת רכב. הולך הרגל נפצע קשות וכעבור שלושה ימים נפטר. המערער ידע שפגע באדם אך נמלט מהמקום בנסיעה, וכשנשאל על ידי מאבטח במחסום אודות הפגיעה ברכבו השיב תשובות שקריות; בע"פ 10990/03 **ג'האד אלהרוש נ' מדינת ישראל** (19.02.2005) דובר במערער שמעולם לא הורשה לנהוג ברכב, אשר פגע ברוכב אופניים שנפצע קשה וכעבור כשבועיים נפטר. לאחר

הפקרת הנפגע, המערער הסתיר את רכבו והנחה את בני משפחתו למסור גרסה כוזבת על מיקומו בזמן התאונה. וכשנעצר, סירב למסור את פרטי הרכב והכחיש את מעורבותו בתאונה. והוא הורשע, מעבר לעבירת ההפקרה, גם בעבירות של נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח, שיבוש הליכי משפט, השמדת ראיה והדחה בחקירה; בת"פ 9326-05-15 **מדינת ישראל נ' ג'יהאד אלהרוש** (05.01.2016) הנאשם הורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה ללא רישיון נהיגה, שיבוש מהלכי משפט, קשירת קשר, והשמדת ראיה. הנאשם מעולם לא הוציא רישיון נהיגה, והוא נהג ברכב ופגע ברוכב אופניים שנחבל ונפטר. הנאשם המשיך בנסיעה, השאיר את הרכב בחניון בית חולים, והתקשר לאחיו ששילם על חניית הרכב ודאג שהרכב יועבר למחסום ליד טול כרם. והרכב הועבר ונעלם. הנאשם הורשע בעבר בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה ונדון ל-3 שנות מאסר; בע"פ 4311/14 **אשר אבוטובול נ' מדינת ישראל** (11.03.2015) המערער הורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה; שלוש עבירות של נהיגה בפסילה; 2 עבירות של נהיגה ללא רישיון תקף וללא ביטוח; עבירה של ניסיון לשיבוש מהלכי משפט; עבירה של השמדת ראיה; ועבירה של הדחה בחקירה. המערער נהג בזמן שהוא פסול לנהיגה ופגע בהולכת רגל שנפטרה בסמוך לאחר מכן. למרות התאונה, המערער המשיך בנסיעה החנה את הרכב ברחוב צדדי וביקש מחברתו שתאסוף אותו. ולאחר מכן נקט בשורת מעשים כדי לטשטש את הקשר לתאונה ולשבש את החקירה. בנוסף, הנחה את אמו למסור גרסה שקרית וניסה למחוק קבצים ממצלמות אבטחה בביתו; בת"פ 22775-12-09 **מדינת ישראל נ' תורן** (12.07.2010) הנאשמים הורשעו בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, שיבוש מהלכי משפט ונהיגה ללא רישיון. הנאשמת נהגה ברכב ופגעה בילד שנפצע באופן קשה. היא לא עצרה, המשיכה בנסיעה ולאחר מכן החליפה מקום עם בעלה, הנאשם 2, - כבד ראייה שאינו מחזיק ברישיון תקף, והם נסעו למכון לשטיפת מכוניות כדי לשטוף את הרכב; ובע"פ 2689/15 **חיים אשר משה אלון נ' מדינת ישראל** (28.12.2015) המערער הורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט. המערער נסע ברכב עם אשתו ופגע ברוכב אופניים שנחבל קשות ונפטר. הוא לא עצר את רכבו, והם נסעו לביתם. למחרת, המערער פנה לחברת הביטוח ולמוסך על מנת לתקן את הנזק שנגרם לרכב, כדי להסתיר את העובדה שהרכב היה מעורב בתאונה, וסיפר לנציגת המוסך שהרכב נפגע מגמל. רק לאחר כחודש, המערער אותר והובא לחקירה.

19. ב"כ הנאשם הפנה למספר פסקי דין - באחד מהם, ע"פ 774/17 **מדינת ישראל נ' עוביידה חטאב** (27.3.2019), בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והחמיר את עונשו של המשיב מ-6 חודשי מאסר בעבודות שירות ל-15 חודשי מאסר בפועל, תוך ציון ההלכה שערכאת הערעור איננה ממצה את הדין; באחר, רע"פ 5858/10 **שלמה אדר נ' מדינת ישראל** (27.3.2019), בית המשפט דחה בקשת רשות ערעור על עונש של 18 חודשי מאסר בפועל; בשלישי, ע"פ 5754/19 **פריסיליה קשתי נ' מדינת ישראל** (22.01.2020) נדחה ערעור של נהגת שנדונה ל-24 חודשי מאסר בפועל על עבירות של גרימת מוות ברשלנות והפקרה לאחר פגיעה בנסיבות מחמירות; ברביעי, ת"פ 61890-02-19 **מדינת ישראל נ' איסמעיל אלגלאוי** (9.05.2021) הנאשם נדון ל-18 חודשי מאסר בפועל.

הסנגור הפנה במיוחד לע"פ 6321/18 **רובן ג'קוב קריאף נ' מדינת ישראל** (23.09.2019) וביקש להסתמך עליו בבקשתו להטיל על הנאשם מאסר בעבודות שירות. במקרה זה, המערער הורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה ללא רישיון תקף וללא פוליסת ביטוח תקפה ועבירה של נסיעה בנתיב ייעודי.

המערער נהג באופנוע כשהוא מחזיק ברישיון נהיגה זר אך ללא רישיון נהיגה ישראלי תקף, ובמהלך הנסיעה סטה לנתיב הנגדי על מנת לבצע עקיפה, ופגע בהולכת רגל שחצתה את הכביש שלא במעבר חצייה. הולכת הרגל נפלה על הכביש ונחבלה באופן משמעותי, ושעות ספורות לאחר מכן נפטרה בבית החולים. כתוצאה מהתאונה המערער נפל ונחבל, השאיר את האופנוע במקום ונסע במונית לבית אמו, תוך שהוא מותיר את הנפגעת במקום מבלי שהזעיק עזרה. בחלוף כשעתיים, שב למקום והסגיר את עצמו, לאחר שהמטרה יצרה קשר עם בני משפחתו. שירות המבחן ציין כי המערער חש חרטה ורגשות אשם כבדים על מעשיו ועל רקע זה חווה התדרדרות במצבו הנפשי. העריך כי בכפוף להשתלבותו בטיפול, סיכויי שיקומו טובים. והמליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות וצו מבחן. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 10 ל- 20 חודשי מאסר בפועל, והטיל על המערער 10 חודשי מאסר בפועל, 5 שנות פסילה ועונשים נלווים. במסגרת הערעור הוגשו על המערער תסקירים מטעם שירות המבחן. צוין בהם שהמערער שולב בטיפול, ומצבו הנפשי רעוע. והומלץ להטיל עליו מאסר לריצוי בעבודות שירות וצו מבחן.

בית המשפט העליון קיבל את הערעור והעמיד את עונשו של המערער על 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. תוך ציון נסיבות ייחודיות המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם שנקבע.

20. באופן כללי, ארבעת המקרים הראשונים שהסגור הציג, קרובים יותר לענייננו, במרכיבים המשפיעים על העונש, מאלה שהתביעה הציגה.

עניינו של קריאף הנ"ל, דומה לעניינו של הנאשם מבחינת יחסו של הנאשם לעבירה, השפעת העבירה על מצבו הנפשי, השילוב בטיפול, והסיכון הנמוך לביצוע עבירה דומה. אולם, התקיימו בו נסיבות אחרות הנזקפות לזכות הנאשם שאינן מתקיימות בענייננו. שם הנהג לא המשיך בנסיעה לאחר התאונה, אלא כתוצאה מהתאונה הוא נפל מהאופנוע ונחבל, ורק לאחר שעוברי אורח רבים חשו לעזרת הנפגעת, הוא השאיר את האופנוע במקום ונסע במונית לבית אמו. צוין שהנהג שם היה עולה חדש שאינו דובר את השפה העברית, אשר נלחץ מההמולה סביבו. הוא לא עשה דבר כדי לטשטש את זהותו ולהעלים את פרטיו, ובחלוף כשעתיים הוא שב למקום והסגיר את עצמו למטרה, לאחר שהמטרה יצרה קשר טלפוני עם בני משפחתו.

21. הנאשם כבן 34, רווק, ואב לילד בן 3. לחובתו עבר פלילי שהתיישן בעבירות של היזק לרכוש במזיד, הסגת גבול פלילית, תקיפת שוטר במילוי תפקידו, איומים, כניסה למגורים/תפילה לבצע עבירה וגניבה. אך הוא מעולם לא נשא מאסר. ועברו התעבורתי כולל 32 הרשעות, בעבירות שונות, ובין היתר, רישיון נהיגה שפקע תוקפו, חציית קו הפרדה רצוף, שימוש בטלפון, עצירה המפריעה לתנועה, נהיגה ללא חגורת בטיחות, אי ציות לתמרור, נהיגה במהירות העולה על המותר, סטייה מנתיב, נהיגה בכיוון ההפוך בכביש חד סטרי ועוד.

22. בגזירת העונש המתאים לנאשם, אני מתחשב בין היתר בגילו הצעיר; בנסיבות חייו, כמתואר בתסקירי שירות המבחן; בהודאתו הן במטרה והן בבית המשפט; בחרטה שהביע ובהליכי הטיפול שעבר; בעובדה שזהו מאסרו הראשון; בפגיעה הצפויה של המאסר בו ובמשפחתו; במצבו הרגשי

והנפשי מאז התאונה; בסיכויי שיקומו; ובהמלצת שירות המבחן.

23. העבירה של הפקרה אחרי פגיעה מתרחשת בהקשר לאירוע תאונתי, מפתיע ובלתי צפוי, הקורה כהרף עין, שפעמים רבות הוא טראומתי ומזעזע את הנפש. יש כאלה העוזבים את מקום התאונה כדי להתחמק מאחריותם לה ומההליכים והעונש הכרוכים בה, ויש כאלה העוזבים את המקום משום שהם מתקשים להכיל את הסיטואציה הקשה והטעונה. ההנחה היא שיש בכוחה של הרתעה עונשית להשפיע על הכוונת ההתנהגות, בשני המצבים המתוארים (ראה ע"פ 7936/13 לוי נ' מדינ"י, שהוזכר לעיל, פסקה 43). משכך, יש טעם בהטלת עונש מרתיע על אלה המבצעים עבירה של הפקרה אחרי פגיעה, שישפיע על הציבור להימנע מהעבירה.

24. חומרת מעשה העבירה של הנאשם ומידת אשמו, על רקע מדיניות הענישה הנוהגת והצורך בהרתעה, מצדיקים עונש מאסר לתקופה ארוכה יותר מזו שתוטל על הנאשם. נסיבות הנאשם ובמיוחד, השפעת התאונה עליו והקושי הצפוי לנאשם מהמאסר, מצדיקים התחשבות בנאשם וקביעת עונשו בקו התחתון של מתחם העונש ההולם.

25. נוכח כל האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

א. 12 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 4 שנות פסילה מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה, מיום שחרורו מהמאסר, בניכוי תקופת הפסילה שלו עד מתן גזר הדין.

ג. 6 חודשי פסילה מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה, על תנאי, למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירה של נהיגה בזמן פסילה או עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה או עבירה של הפקרה אחרי פגיעה.

ד. פיצוי משפחת המנוח בסך של 10,000 ₪.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן והודע היום ג' סיוון תשפ"ב, 02/06/2022 במעמד הנוכחים.

אליהו ביתן, שופט
סגן הנשיאה

